

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fulvii Androtii Societ: Iesv Theologi Opuscula spiritualia

Androzzi, Fulvio

Coloniæ, 1611

Qvomodo Inter Omnia alia, frequentia SS Sacramentorum sit valdè
conueniens & necessariæ viduæ verè piæ ac deuote.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48641)

dem ex mandato Domini ab Helia sustentata reddidit terræ siccæ desideratam pluuiam, vnde statim subsequetur copiosissima & abundantissima messis, & omnibus agris reddita fuit pristina fertilitas.

QVOMODO INTER OMNIA
*alia, frequentia SS. Sacramentorum sit
 valde conueniens & necessaria
 vidua verè pia ac deuota.*

VNum præ cæteris omnibus viduæ maximè necessarium, quæ desiderat placere domino DEO, est frequens ac deuotus sanctissimorum Sacramentorum vltus; & quamuis hoc per se satis sit clarum & indubitatum, nihilominus tamen multis etiam perspicuis rationibus, id fati superque probari potest.

1. Si enim vera vidua pro sponso suo accepit CHRISTVM IESVM, nunquid conueniens est, vt sæpè ad ipsum accedat? frequenter communi- cetur & sic sæpiùs eò fruatur?

2. DEVS singularis factus est, &

vult esse semper pater viduarum, quare igitur ad ipsum, tanquam patrem suum, pia ac deuota vidua nō sēpius confugeret, ipsumque in sanctissimo Sacramento frequenter reciperet?

3. Plerumque vidua solet esse desolata & afflicta; Sēpē igitur recurrēdum illi erit ad consolatorem suum IESUM CHRISTUM, & hoc fit, in sanctissimo Sacramento, quia dicit: *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos, sicut accidit filio prodigo.* Matth. 2.

4. Vidua supra modum opus habet, vera & singulari quadam castitate, quā nemo illi, nisi solus Deus donare potest; Sicut S. Scriptura dicit: sed quo medio facilius & efficacius hoc consequi poterit? nisi per hęc sanctissima Sacramenta? prout hoc satis quotidiana experientia docet, & sancti Patres quoque attestantur. Vnde enim hoc viduis in primitiua Ecclesia, quod ad id essent castæ, sanctæ, piæ, & deuotę, adeo non curarent, immo etiam contemnerent omnem huius mundi vanitatem; nisi quia erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus, ut acta Apostolorum referunt. Cap. 2.

d e C

Cùm viduæ, maximè iuniori, cōueniat aspernari omnes huius seculi delicias, illecebras, & vanitates, necesse ei est vt valido quoq; robore ad hoc confortetur; Quod potissimum fit, in hoc sanctissimo altaris Sacramento, in quo Deus illi præbet delicias delicatissimas, & potum illius aquæ quam dedit Samarithanæ, quæ sicut verè extinguit sitim rerum temporalium, ita cœlestium caussat & accendit, quod ipsamet experientia euidenter probat.

6. Dicit S. Paulus; *Quæ autem verè vidua est, & desolata, speret in Deū &c.* Qualem autem maiorem fiduciam & spem habere potest, in suam Diuinam Maiestatem, quàm videre, se sepius visitari, frui sua reali præsentia, & ipsemet suo sacratissimo corpore pasci.

7. Debet vidua valde dedita esse ieiunijs & carnis mortificationi, atque continuò orationi vacare, sicut dicit S. Paulus, & Euangelium de Anna vidua, qua non discedebat de templo, ieiunijs, & orationibus seruens nocte ac die. Sed quis melius & efficacius consequetur hæc omnia, quàm qui sepius

VIDUITATIS.

99

pius accedit ad ipsum auctorem & fontem omnis boni? Quis frequentius ieiunat? quis magis querit mortificare suas passiones, & carnem? quis sapius frequentat Ecclesias? & orationi quotidie vacat? nisi illa persona, quæ semper frequentat Sacramenta?

Quid dei eas facere qua verè vult esse vidua, & frequentare sancta Sacramenta.

Debet imprimis omnem adhibere diligentiam in electione alicuius discreti & approbati Confessarij, hoc est medici animæ suæ, qui habeat vires & qualitates necessarias; Vtpotè scientiam, experientiam, bonitatem vitæ, & zelum animarum, cui per generalem totius antea actæ vitæ confessionem, omnia sua in te ca possit explicare seque & animam suam in illius manu & arbitrio ponere cum plena submissione, toties confiteri & communicare, quoties & quando ipsi ita videbitur expedire, semper sincerè & candidè, ostendens illi apertam suam cōscientiã, & non tantum de peccatis, sed etiam de bonis.

¶ 7

bonis.

bonis operibus exactam ei reddentiam
 tionem sæpè enim bona etiam opera,
 non benè non rectè nec ritè fiunt: non
 fidat nimium suæ prudentiæ, non suo
 proprio stet iudicio vel arbitrio nita-
 tur; sed semper se promptam exhibeat,
 ad obediendum Confessario suo in
 omnibus rebus spectantibus ad animã,
 & eius salutem; talis enim generalis
 Confessio, tanta synceritate, humilitate
 atque animi obedientis propiuitudine
 facta, est firmum ac solidum totius spi-
 ritualis vitæ fundamentum, & princi-
 pium spei perueniendi ad magnam per-
 fectionem, gratia & diuino auxilio cõ-
 eurrente.

*Cur bonum sit generaliter instituire confe-
 sionem, & quanam eius
 utilitas.*

Quantumuis qui integrè confessus
 est, & nullum ex pudore, vel malitia o-
 misit peccatum, non amplius oblige-
 tur confiteri peccata semel confessã,
 nihilominus etsi non sit necessitatis,
 maximæ tamen utilitatis est, genera-
 lem aliquando instituire confessionem,
 ex qua, etiã inter multa alia hæc sequi-
 tur commoda.

1. Præteritarum confessionũ, quæ ali-
 quæ-

VIDUITATIS. 85

quando minus debite, vel sine diligenti examine & preparatione facte sunt, vel quasi ex quadam consuetudine fiunt, suppleantur defectus.

2. Tolluntur multi scrupuli sapissimè, si quis hæc vel illud peccatum confessus fuerit vel non.

3. Præcipiuntur etiam multæ occasiones Diabolo, affligendi hominem in conscientia, maxime in articulo mortis constitutum.

4. Causat homini magnam lætitiã quod ipsa experientia probat, nã quanto magis homo abnegat se, suamque propriam voluntatem idque propter Deum, tantò maiorem etiam internam sentit consolationem. Hinc ut plura inuã accidit, ut qui ad generalẽ se præparat confessionẽ, sentiat multas & magnas difficultates ad instar mulieris parturientis; *Mulier enim dum parit tristitiã habet quia venit hora eius: cum autem peperit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum, hoc dicit Euangelium.*

5. Acquirat sibi incredibile inœritũ, propter maiorem dolorẽ quẽ habet de peccatis præteritis & de malitia antea- & vite: Hac etiã ratione cognoscit seu exploratã multò melius habet naturã

¶ Nam

suam, quam prius & ipsam malitiã seu
malignitatem peccati, similiter & hoc
modo agnoscit quoque diuitias boni-
tatis patientiæ & longanimitatis Dei.
7. Quia homo per talem confes-
sionem mirabiliter se disponit ad multo
dignius recipiendam sanctissimam Eu-
charistiam quæ plurimum hominem
iuuat & corroborat, ad fugiendũ pec-
catum ad conseruandã & augendam
gratiam acceptam.

*Signa aliquot ex quibus vidua facile co-
gnoscere poterit, virum aliquem fructum
& progressum faciat in perceptione
Sacramentorum, & vita
spirituali.*

Per se non facilè cognosceret homo,
an fructum vel progressũ aliquem faci-
at vel non, in frequentatione sacramen-
torum, tum quia Deus illi aliquando
nõ permittit vt hoc agnoscat. Subinde
enim valde bonos & iustos ita suspen-
sos & afflictos habet, & quasi in conti-
nuis tentationibus & obscuritatibus
mentis detinet. Nam boni non quid
habeant, sed quid illis desit, adhuc re-
spiciunt, & considerant, tum etiam quia
semper habent ante oculos peccata sua,
defectus

defectus, & imperfectiones quib' quotidie inuoluuntur, & facile incidant in huiusmodi, etiam aliquando, cum bene operantur & sanctè. Hinc est, quod se reputent seruos inuitiles, & non sanctos, vel iustos, & hoc totum est singulare donum Dei, qui dat Thesaurum & modum etiam abscondendi eum, & hoc est certum & euidens signum veri fructus horum Sacramentorum. Vnde bonum est, ut se permittat regi & dirigat suo Cōfessario, in omnib' & per omnia. Nihilomin' ponentur aliquot signa per quæ facile potest, qui Sacramenta frequentat videre & cognoscere num inde capiat fructum, & sic debeat excitari, sibi que addere minimū ad ea frequentandum feruentius.

1. Signum est quando in se sentit incredibile quoddam odium contra peccatum mortale, & quanto maius hoc odium erit, eò etiam maior fructus celsendus est.

2. Si magnam ac singularem adhibet diligentiam, vitandi omnem occasionem peccati, quod intelligendum est de fugiendis locis periculosis, & prauis conuersionibus, atque similibus.

3. Quando sentit se abhorrere & fugere quantum fieri potest, etiam peccata.

cat: venialia, quātumuis minima erūt.
Nam hæc quoq; coram Deo cui valde
duplicent magna sunt.

4. Quando in omnibus actionibus suis valde timet, ne proximo suo præbeat occasionem scandali.
5. Si odio habet, quod prius amabat, & nūc amat quod antea odio habebat.
6. Quando: (si est persona alicuius exstimationis & dignitatis) libenter videt, loquitur, & cōuersatur cum pauperibus, & eos, qui sunt infirmæ conditionis, & tamen interim bene viuunt & operantur, n. a. ni facit, ac se meliores & maiores reputat.
7. Si sentit in se desiderium reuocandi se, potius reformandi omnes suos sensus ac sensualitates.
8. Si refrænât suam linguam, & non malè loquitur vt prius.
9. Quando se videt mutatum in multis quæ antea faciebat.
10. Si agnoscit se magis patientem in rebus aduersis & tribulationibus suis & illas de manu Domini accipit.
11. Si quotidie examinat conscientiam suam, & sapius propositum reuocat.

12. Quando sentit Spiritualem gustum in reprehendendo seipsam semper & laudando alios.

13. Cum de se ipsa abiectè & humiliter; de alijs verò e contra bene sentit quod antè facere non solebat.

14. Quando se in omnibus rebus libenter conformat diuinæ Voluntati.

15. Cum de salute animarum magnè sentit desiderium & gaudium.

16. Quando ægerrimè fert magnamque displicentiam habet de Dei offensionibus.

17. Bonum signum etiam fructus Sacramenti est fames & desiderium ipsius Sacramenti, vel si non habeat ad minus desideret habere vel doleat, quòd in ferale desiderium nò sentiat; Neq; ob id occurrat frequentare Sacramentù, quia talis dolor, & desiderium sunt huius Sacramenti fructus.

18. Bonum quoque signum est, quando persona sentit desiderium maioris gratiæ attestante S. Bernardo: Nullum certius & euidentius signum esse ipsius Spiritus sancti præsentia, atque desiderium maioris gratiæ.

19. Et à hoc nò minus bonum signum est, quando quis sentit valde mitigari

in se malas inclinationes, & prauos habitus, ita vt non amplius in ipso adeo prædominetur iracundia, & similes animi passionēs, in quas se tamen subinde incidit, vehementer doleat & poeniteat, & sua sponte aliquā sibi subiungat poenitentiam.

20. In dieum quoque boni fructus est si quis se sentiat trahi ad orationem, & sæpius mentem in Deum eleuet, quem omni tempore & loco inuenit.

21. Si fuerit etiam quis abstractus ab amore inordinato, creaturarum & rerum terrenarum.

22. Cū animaduernerit se incidisse in aliquē errorem vel defectum, & de hoc statim doluerit, & eniamque perierit à Deo bonum signum est.

23. Si redeat sæpius ad cor suum, & sentiat frequenter amulationem aliquam, & introseat, ne quis aliunde subintrat alius, quàm diuinus amor.

24. Certum & mirabile signum est hoc boni fructus, illatas iniurias libet ignoscere, orare pro ijs qui offenderunt, & sic reddere bonum pro malo.

25. Si continuo zelo perpetuam suæ castitatis & puritatis curam habeat, unde nulli vnquam se nimium confidat, sed omni loco & tempore, etiam cum

qua

quacunq; persona circumspēctē semper agat, & aduigilet.

26. Si cum suis domesticis non amplius ita contēdit, vt solet, sed benignius, & sine verbis iniurijs cum illis agit; quærens potius placidis verbis & exemplo bono, illos continere in officio, vel ad rectam & bonam viam reducere.

27. Quando libenter & patienter acceptat aliorum reprehensiones & correctiones, & libens audit, si sibi dicatur veritas.

28. Et hoc signum boni fructus est, si se ostendat promptum, ad humiliatiōnem, & res abiectas seu infimas.

29. Quando de omnibus alijs bene de se autem sola malè cogitat & sentit; Item si alienis miserijs compatiatur.

30. Si etiam cor suum circumdat, & omnes superfluitates resecet, similiter linguam, sensus & alia huiusmodi.

31. Si persona ad carnis mortificationem est inclinata, neque illi nimium, vt solet, indulget.

32. Quando libenter loquitur & audit de Deo & de rebus diuinis.

33. Si frequenter meditatuz passionē Domini, cum gratiarum actione pro tanto beneficio.

34. Si ad frequentationē Sacramentorum habeat desiderium, si gaudeat, si exhorretur alios.

35. Cūm propter humanos respectus non cessat vel omittit benefacere immo huiusmodi respectus paripendit.

36. Quando in se & in alijs quoque sentit singulare gloriæ Dei desiderium.

37. Si B. Mariæ virgini, alijsque sanctis magis sit deuota, quàm ante solet esse. libenter quoque & sæpius recitat Litanias,

38. Quando plus solito orat pro animabus in Purgatorio existentibus applicando Indulgentias &c.

39. Si considerando vitam suam anteactam, & post frequentationem Sacramentorum, reperit mutationem in melius.

Nota si alicui videatur, quod ex frequentatione Sacramentorum non capiat fructum vel progressum, & cognoscat tamen, quod non continuando, deficiat, vel per impatientiam, vel per languorem seu tepiditatem in orationibus, immo quod sit facilius ad immodicos risus, ad verba vana & otiosa, negligencior, ad custodiã sui ipsius, quando, inquam, in vao, vel in altero ho.

VIDUITATIS.

92

horū aduertit e declinare in deterius,
non frequentando Sacramenta, nō de-
bet illa omittere, cū non minus ne-
cessaria sit medicina, quæ ab infirmita-
te corpus præseruat, atq; illa quæ sani-
tatē cōseruati corroborat, & accrescit;
Hoc ipsū redundat ad magnā consola-
tionem illius, qui non satis clarè per-
spectos sibi habet fructus Sacramenti,
hic enim non solū reputat progres-
sum, quando proficit, sed etiam quan-
do non deficit, vel retro creditur.

*Quomodo vidua quæ cupit frequentare
Sacramenta: & viuere uti conuenit, debet
habere in odio peccatum mortale, &
cognoscere eius malignita-
tem.*

Vidua quæ cupit facere progresū &
fructū in via Domini; imprimis & ante
omnia, necesse est, ut iaciat sibi pro so-
lido fundamēto firmum hoc proposi-
tum, nempe malle potius mori, quàm
committere peccatum mortale, & ut
illud uti par est in odio habeat, non mi-
nus vtile, quàm necessarium est, sæ-
pè considerare mala, quæ peccatum
hoc

hoc mortale causat, & odium incredibile quo Deus illud prosequitur; hoc enim tale ac tantum est, ut qui bene cognosceret, plus horrore & tremore ex sola illius nominatione conciperet & sentiret, quam si vel fulgura, seu tonitrua, vel aliquem terræ motum audiret, & est adeo quoque foedum, ut si illius foeditas ac turpitudine posset videri, potius quis eligere seipsum conijcere in ardentissimi ignis fornacem, unde nunquam posset exire, quam videre turpitudinem ipsius peccati, ut in se est, quemadmodum quædam sancta dixit: unde bonum erit, frequenter considerare mala, quæ per peccata mortalia causantur.

Peccati mortalis quæ mala.

Dicit S. Chrysostomus nullum damnatum recuperari vel restaurari dolore, nisi illud tantum quod per peccatum causatur: Bene igitur considerandum, quid homo per peccatum mortale perdat.

I. Perdit gratiã S. Spiritus, quæ maior est omni dono, quod Deus in hoc mundo alicui creaturæ concedit. Si autem

VIDUITATIS.

95

tem tantopere dolemus quando exci-
dimus gratia alicuius Principis, quid
erit de gratia Dei?

2. Facit perdere amorem Dei, qui à
gratia procedit; Videtur tibi forsã exi-
gua hæc iactura?

3. Priuat hominem virtutibus infu-
sis, & donis Spiritus sancti, quibus mu-
niti, fortes eramus contra inimicos
nostros, sine illis enim sumus ad instar *iudic. 19.*
Sampsonis in manu Phylistinorum.
abrasis crinibus.

4. Perdimus ius nostrum cœlestis
Hæreditatis, ad quam non habemus
amplius prætensionem.

5. Amitimus quoque spiritum ad-
optionis per quem filij Dei sumus, &
clamamus Abba Pater.

6. Priuamur etiam paterna Dei pro-
uidencia, qua ipse gubernat suauiter o-
mnes in gratia constitutos quibus om-
nia cooperantur in bonum.

7. Facimus etiam iacturam pacis &
serenitatis conscientie nostræ, quam tol-
lit peccatum mortale.

8. Priuat nos consolationibus Spiri-
tus sancti, & omnibus meritis bono-
rum operum, quæ quis toto vitæ suæ
tempore fecit.

9. Priuat participatione bonorum
c

oꝝ

operum quæ in Ecclesia Dei fiunt quibus non gaudent amplius vt antè.

10. Facit etiam nos perdere merita passionis Domini, cuius pretiosissimus sanguis, in vanum & frustra pro illo effusus, qui existit in peccato mortali, is enim vt dicit S. Paulus quantum in se est, Christum deuo crucifigit.

11. Perdimus quoque omnia opera bona, quæ facimus, vt pote, orationes, ieiunia, elemosinas, & quoduis aliud bonum opus, in peccato mortali factum, ista omnia nihil iuuant ad vitam æternam promerendam, quamuis valere possint ad alia quædam nempe vt disponant hominem ad contritionem, vel ad consequenda bona temporalia sanitatem, & alia huiusmodi similia.

12. Priuat nos sanctissimo Sacramento Eucharistiæ, cuius iactura tanta est, vt si quis eam bene sibi perspectam & cognitam haberet solummodo hanc, tota vita sua flendo, non possit satis plangere.

13. Non tantum dum homo existit in peccato mortali, non potest gustare hoc sacramentum (immo quo magis peccat, eo longius ab eo recedit) sed etiam quando rediit ad penitentiam, hoc opus, hic labor est vt gustet, considerata enim ni-

mia

nia peccatorū suorum multitudīne, & propria sua indignitate cum tergiuersatione remanet suspensus.

14. Vnum peccatū mortale, trahit alterū, & sic paulatim homo accumulatur multa; hinc sequuntur mali habitus, qui postea caussant multū sudoris etiam ijs qui ad cor conuertuntur, & seriò redeunt ad poenitentiam.

15. Peccatum mortale facit hominē lucrari, seu promereri infernum, deleri ex libro vitæ, ex filio Dei seruum Diaboli, ex templo Sanctissime Trinitatis, nidum serpentum. Ex sponsa Christi, adulterum sathanæ, ex domo Dei speluncā latronum, ex vase electionis vas corruptionis, ex cubili spiritus sancti, volutabrū porcorum, ex fratre vel sorore Angelorum, Socium Dæmonum, ex columba volante ad cælum, colubrum reptantium in terra. Postremò Deum maxima afficit iniuria, caussat enim vt breue aliquod & momentaneū gaudium, inane ac prauum desiderium, vel alioquin inordinatus aliquis appetitus præponatur suæ Diuinæ Maiestati (& sic Barrabas Christo; tollit enim coronam, quæ Deo tantam vltimo fini debetur, & dat

eam suæ delectioni, quod est auferre coronam à Creatore & dare creaturæ, quæ est horrenda res.

De odio contra peccatum mortale.

Dicit Doct. quidã Catholicus, si omnes intellectus fierent vnus, & omnes linguæ coalescerent in vnam, non possent neque comprehendere, neque sanctis dicere vel explicare odium, quod Deus habet contra peccatum mortale; quod sic probari potest.

1. Quò quis est melior eò magis amat bonum, & odio habet malum: sed Deus infinitæ est bonitatis, infinitè igitur odio habet peccatum.

2. Deus odit peccatum, tanto, quanto odio dignum est, secundum proportionem suæ malitiæ, quæ est infinita, eum sit contra Deum, qui est infinitæ Maiestatis, infinitè igitur odit.

3. Cùm Deus sit infinitæ dignitatis, & peccatum è contra sit infiniti ponderis seu malignitatis, infinito etiã odio dignum est.

4. Deus tantopere illud odit, ut propter peccatum non pepercerit etiam proprio filio suo, qui eum pro nobis tradere, & infinito precio sui preciosissimi sanguinis nos redimeret à peccato,

VIDUITATIS. 99

eato, hoc satis ostēdit ipsius infinitum odium contra peccatum.

Illud quoque odium sat superque probatur, per flagellum vniuersalis diluuij, per ignem, quem pluit super Sodomam, per gulam Adami, & Euzæ, per adulterium Davidis, per superbiam, & lapsum angelorum, per inobedientiam Saulis, Ananiæ & Saphiræ; Item Iudæ, Nabuchdonosor, & ipsius populi Dei, de quo ex sexcentis millibus, duo tantum ingressi sunt terram promissionis, ex his nunc iudica, an ille aliquid cerebri habeat, qui tam facile ac leuiter committit peccatum mortale.

Quis considerando prædicta audebit vnquam committere peccatum mortale? Quis volet lentis edulio vt Esau, hoc est pro momentanea aliqua, & vilissima delectatione, vendere primogenita sua? id est, cælestem patriam & leperperuis inferni pœnis ac cruciatibus obligare?

Quis intelligens Dei tantum odium contra peccatum, vel ad momentum in eo perseuerare audeat, cum habeat pro aduersario tam potentem & iustum dominum?

Quis in peccato sibi promittet pacem, si Deus auctor pacis, contra illud
e 3 tantum

tantum odium habet, vt propterea in
mortem traderet filium suum pro-
prium.

Quis peccatum aliquod commit-
tens mortale, a deo Deo abominabile &
ipsius filij morte magis odiosū nō cō-
tremiscat sēper? Quis in illo existēs, vel
māducare, vel dormire, vel videre pote-
rit? Pia igitur ac deuota vidua, posset &
deberet sapius renouare suum profirū,
& eligere pōius mori, quā vel vnum
peccatum mortale committere, idque
precibus à Deo eoiuē efflagitare, vt po-
tius sibi in mortis, quā in illius pec-
cati periculum vel discrimen incidere
permittat. Idem filijs suis (si quos ha-
beret) optabit sicut quotidie faciebat
mater S. Ludouici; vnum itaq; ex mul-
tis, quæ vidua ad vnguem seruare ten-
netur, est hoc, quod iam de peccato
huc vsque dictum est; Hanc enim do-
ctrinam non suo tantum cordi, sed &
filiorum Domesticorum, & omnium
aliorum mentibus semper inculcareat-
que imprimere conabitur, pro-
pter multa bona quæ inde se-
quuntur, prout ex se-
quentibus clarius
glucet.

*Bona seu utilitates aliquot qua ex
consideratione peccati se-
quuntur.*

Hæc consideratio causabit odium,
fugam, abominationem, ac detestatio-
nem peccati.

2. Tolle omnes illius occasiones, vt-
pote loca, conversationes & similia.
3. Næste dieque omni loco & tempo-
re, erit in continuo timore ac metu.
4. Conseruabat se in Gratia Dei sem-
per;
5. Semper paratus erit ad mortem.
hæc est enim illa vigilantia, ad quam
Christus nos in Euangelio toties exci-
tat.
6. Dispositus quoque semper erit ad
sacram communionem.
7. Sæpè orabit & se humiliter Deo
commendabit.
8. Frequenter confitebitur & com-
municabit, & continuo contra peccatū
oportuna ac necessaria etiam præserua-
tiui remedia applicabit.
9. Omnia sua opera faciet in gra-
tiam Dei.
10. Non curabit respectus humanos.
11. Vitabit quoque & odio habebit e-
tiam peccata venialia.

12. Abnegabit propriam suam voluntatem, sine qua non potest committere peccatum mortale.

13. Semper erit in Paradiso, quia Deum semper secum habebit.

14. Non timebit mundum nec quidquam in eo, & fortis erit vt Leo.

15. Capax erit ad gustandum res diuinas.

Vidua, qua cupit ex perceptione Sacramentorum sentire gustum, debet etiam venialia peccata fugere vt pestem.

Si vidua cum fructu cupit gustare Sanctissima Sacramenta, omnino necesse erit, vt fugiat non aliter atque mortem, etiam ipsa peccata venialia, quod faciet, si frequenter & diligenter inuincit mala ipsius peccati venialis, quæ infra ponentur, & sedulo rogabit Deum, vt sibi aperiat oculos ad cognoscendum ea bene.

Resp. Sūt quædā personæ quæ habent quidē in odio peccatū mortale, & propositū non cōmittendi illud, sed parū interim curant peccatū veniale, & quādo illis aliquid hoc nomine aliquando obijcitur, q̄ hoc vel illud sit peccatū, querunt statim si est mortale aut veniale.

niale, intelligentes autem esse veniale
 rident, & nihil aut parum curant, tales
 tamen personæ valde miserè decipi-
 untur, & sunt ad instar alicuius serui,
 qui non vult obedire domino suo, si
 contra ipsum non prius euaginet gla-
 dium, & sicut mulier, quæ (excepto eo
 quod honorem suum tangit:) parum
 curat si in alijs marito suo displiceat,
 verum quantum decipiantur apparebit
 ex ijs quæ infra dicentur. Ad intelligē-
 dum igitur quod inferius dicitur nem-
 pe, quod sex duobus, vel altero modo
 venialia peccata committuntur, aut
 per fragilitatem, ignorantiam, vel in-
 animaduertentiam, & de his potest in-
 telligi scriptura quæ dicit Septies in die
 cadit iustus & refurgit, vel quando sci-
 enter peccat, quemadmodum si quis
 dicat mendacium sine alterius damno,
 quod est peccatum veniale, & de hac
 vel simili venialium peccatorum
 specie intelligenda sunt om-
 nia quæ inferius di-
 centur.

e. 5.

Qua-

Questio in qua explicatur quàm graue sit peccatum veniale.

Quæritur an aliquis, vt lucretur vel saluet totum mundum possit licitè saltem committere vnum peccatum veniale? Respondetur quod sit cõmunis opinio S. Thomæ & omnium aliorum Doctorum, & si totus mundus incendio conflagraret, a que omnes damnandi essent, & quis dicendo vel vnũ mendacium, posset adhibere remedium atque impedire, potius deberet permittere vt mundus periret quàm mentiri.

1. Quia (vt dicit S. Paulus) *non faciamus mala vt veniant bona.*

2. Dicit Euangelista: *quid prodest homini si totum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* Sed peccando etiam venialiter magnum infert damnum animæ suæ, ergo etiam pro toto mundo non debet hoc facere.

3. Quia noster finis est videre Deum; nullo igitur modo etiam propter totum mundum est faciendum malum, quod nos possit retardare ab illo fine, sed peccatum veniale retardat; ergo pro toto mundo non est faciendum.

Ne.

4. Neque pro toto mundo, neque pro infinitis si essent, debemus Deo dare vel minimam occasionem, vel vllā offensionem, sed peccatum veniale est culpa quæ Deo valde displicet, & sic eū grauius offendit; ergo nullo modo committendum.

5. Nemo debet etiam si possit totum mundum saluare, vel minimum damnum inferre animæ suæ, quia tenetur seipsum plus amare, quā Mundum, & peccatum veniale plurima damna adfert animæ; igitur non faciendum. Quædā autem magis principalia damna hic subiungentur.

Recensentur aliquot damna que per veniale peccatum causantur.

1. Obligat ad pœnam, vel in hoc mundo, vel in purgatorio, vnde quamdiu homo non est omnino purgatus, impeditur à visione Dei.
2. Maculat & contaminat animam, tollendo illi candorem suum & vt S. Gregorius dicit, peccatum mortale obtenebrat animam, veniale verò obscurat eam.
3. Diminuit feruorē Charitatis, sicut aqua extinguit flammam ignis, qui fer

uor æstimandus est pretiosissimus, etiam proprio sanguine comparandus.

4. Defatigat etiam potentias animæ, quemadmodum onus graue defatigat equum.

5. Retardat gloriam, ut dictum est, & diminuit illius augmentum quia dum quis peccat venialiter, posset aliquid boni facere, & sic sibi maiorem acquireret gloriam.

6. Disponit ad peccatum mortale; sicut scintilla paulatim causat magnum incendium.

7. Multum impedit hominem, ut non perfecte faciat voluntatem Dei.

8. Reddit animam debilem ac infirmam; unde peccata venialia sunt, sicut in corpore humano quædam vulnera leuiora, quæ magnam homini pariunt molestiam & impedimentum.

9. Præbet quoque deuotioni maximum impedimentum, quam Deus concedit non nisi hominibus valde puris & mundis, etiam impedit eleuationem mentis in Deum, & orationem mentalem, sicut enim avis, cui alæ resectæ, in inferioribus hæret, & nonnihil cantillat, & montium cacumina attingere nequit: ita quoque huiusmodi anima

maâ.

ma à terrenis ad superna euolare vix potest.

10. Multis modis etiam impedit hominem, ne faciat progressum in vita spirituali, vt iam dictum est superius. Nam qui paruipendit peccatum veniale, non habet perfectum Dei timorem, qui singulorum etiam minorum diligentem rationem exigit; & S. Scriptura dicit: Quod domus, hoc est, anima illius, qui non semper & continuo præ oculis habet timorem Dei, breuis ruinam minabitur.

11. Generat tristitiam animæ, vt dicit S. Thomas: prout norunt etiam illi, qui volunt spiritualiter viuere.

12. Contristatur Spiritus sanctus: Nā huiusmodi peccata venialia reddunt nos incapaces multorum donorum, quæ aliquando Deus nobis sæpius libenter ac liberaliter communicaret; vnde bene comparari possunt quibusdam latruculis, qui paulatim furantur, nunc hoc, nunc illud paruum, hodie aliquid & cras aliquid; Dominus autem seu possessor, tandem in fine sentit iacturam, sic nos, perdendo tam multa dona; quantum perdamus, in fine apparebit. Et Mercator non tantum dolet, quando in mercibus suis aliquid perdit; sed etiam quā-

do occasionem lucri perdidit.

13. Impedit adhuc, quod non possumus bene videre, cognoscere, & amare Deum, qui requirit corda valde munda, pura & candida, sicut enim puluis in oculis, non quidē statim excæcat, multū tamen & valde impedit visum.

14. Auertit quoque Angeli sui custodiā, qui alioquin à multis eum præseruaret malis; sic etiam priuatur multis bonis fructibus, sicut dicit Cardinalis Caietanus in sua summa.

15. Peccatum veniale scienter cōmissum, & quando homo in eo perseverat, priuat eum proprio effectū Sacramēti, hoc est, quadam dulcedine spiritali, quæ nutrit ac fouet deuotionem & debilitat inclinationem ad vitia; hinc forsitan procedit, quod non omnes, qui frequentant Sacramenta, gustent illā suauitatem, & præsertim viduæ, vanæ, quæ ex quadam vanitate vel consuetudine communicant (quod raro fit sine peccato ad minus veniali) & sic priuantur delicatissimo illo cibo, arque suauissimo eius fructu, vt dicit S. Thom.

Si igitur non adferret aliud damnū peccatum veniale, nōne plus satis astimandum esset? nonne fugiendum ac vitandum, vt pestis, atque vt mors ipsa?

Propter

VIDENTITATIS. **109**

Propter peccatum veniale, Deus sæpè mittit atque permittit varias tribulationes, afflictiones & calamitates. imò aliquando ipsam etiam mortem; ve legitur in S. Scriptura, & inter cæteras, de quodam propheta; qui cùm commisisset contra mandatum Domini peccatum veniale; permisit Deus vt à leone occideretur in via. Aliquando Deus præuidendo quòd aliquis paulatim per veniale peccatum, disponatur ad mortale; præuenit eum morte.

Ex his igitur videtur tibi, nullius momenti esse peccatum veniale?

An putas quod sit curandum vel astimandum?

Videturne pro toto etiã mundo esse committendum?

Putasne aliquid saltem iudicij illum habere, qui peccatum veniale parui perdit? negligit? vel non curat?

Probat,ur, exiguam curam peccati venialis, procedere ab exiguo amore erga Deum.

Sicut mulier honesta, si verè talis est, ex corde amat maritum suum, & omni diligentia præcauet, ne vel in minimo illum offendat; quod si autè per inanimaduer-
tentiam

tentiam fortassis hoc factum esset, gra-
uiter dolet, & quamprimum se emen-
dat, rogatq; veniam, & non hoc solum
contenta est, non offendat; sed quarit
omnem occasionem ipsi in omnibus
gratificandi, etiam si esset aliquo modo
molestum. Similiter facit bonus & fi-
delis seruus Patrono tuo; & obediēs fi-
lius patris; sic etiam vidua quę verē amat
Deum, non tantum, in re magna; sed
in minima quoque timet eum offen-
dere, & si forsā ex inconsideratione a-
liquid accidit, vehementer dolet, veniā
deprecatur; & procurat semper omni
studio atq; sollicitudine, vt possit illi
etiam ad nutum seruire; etiam si hoc &
voluptati & sensualitati suę maximē
repugnaret.

*Quod etiam Sancti peccatum veniale
astimârunt valde nocuum.*

Sufficiat vnum exemplum de S. Io-
anne Baptista, qui iuuenulus petijt de-
sertum vt cantat S. Mater Ecclesia:

*Antra deserti teneris sub annis;
Ciuum turmas fugiens petisti
Nè leni saltē maculare vitam*

Famine posses.

D. Paderborn

VIDVITATIS. IIII

D. PAVLVS dicit; non faciamus mala vt veniant bona; Item alibi, non manducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem; multò igitur minus commisisset peccatum veniale.

S. Gregorius dicit, quòd non sit peccatum tam exiguum, quin neglectum, fiat magnum, sicut qualiscunque inimicus, si negligatur, aliquando potest multum nocere.

S. Hieronymus quoque ait: Quod si peccata venialia non curemus, quia videntur exigua & nullius momenti, curare tan è oportet propterea, quòd sint multa, & disponant ad mortale.

Item dicit: si parum penditur, quia paruum & exiguum videtur; multum & valdè curandum est, quia qui illud prohibet, Deus magnus est, qui exigit rationem in die iudicij, etiam de omni verbo otioso; Et in Euang. dicitur; Qui infidelis est in minimo, infidelis erit & in maximo.

S. Bernardus in quodam sermone, quem habuit de cõuers. S. Pauli, incredibiliter exaggerat grauitatem peccati venialis.

Henricus Harpheus asserit; Quod si aliquis non habeat propositum, absti-

ne di à peccato veniali, nunquam illius consequetur remissionem, quamuis etiam sæpius confiteatur.

S. Catharina Senensis affirmat; Quod Deo supra modum displiceat, culpa sæpius iterata & neglecta, quamuis minima, Doctor quidam Dicit: Quod, quæ admodum mulier aliqua non statim, sed paulatim fit meretrix, sic qui parvipendit peccatum veniale, paulatim fiet magnus peccator.

Sicut domus non statim corrumpitur, sed paulatim, sic & vestis non vnica vice, sed sensim conteritur seu consumitur. Ita quoque per peccata venialia & minima pedetentim homo disponitur ad lapsum in maiora & grauiora. Vnde Scriptura dicit: Qui nõ curat vel negligit parua, paulatim incidet in maiora.

Rem. dia aliquot contra peccatum veniale adhibenda.

Primum remedium est, Manè proponere sibi, potius mori, quã illo die scelerè committere aliquod peccatũ mortale, & a hoc implorare diuinũ auxiliũ.
2. Tollere omnes occasiones peccati venialis, hoc est, conuersationem locorum, colloquiorum, & similibus pericula.

3. 1.

3. Si animaduertit se incidisse in aliquod peccatum veniale, dolere statim, rogare veniam, & proponere emendationem in posterum.

4. Quando necessario tractandum erit aliquid, & hoc non sine periculo peccati venialis, commendabit se imprimis Deo, & in tractatione postea, mentem sapius eleuabit in Deum, & acquirat sibi habitum frequenter dicendi, Deus in adiutorium meum intende.

5. Examinare bis in die conscientiam suam, facere aliquam poenitentiam, ad minus vespere.

6. Perseuerare in frequentatione Sacramentorum.

7. Perpetuam habere custodia, & cordis sensum, & maxime linguæ, facere sibi habitum cogitandi sapius de presentia Dei, & Angeli custodis, cui se commendabit sapissimè.

Quod vidua à tribus peccatis, sibi debet, quam diligentissimè cauere, quæ frequentanti Sacramenta, maxime sunt contraria.

Tria peccata oportet euitare, quæ sanctissimo Sacramento omnibus modis sunt contraria.

Primum.

¶ SPECVLVM.

Primum & principale est superbia; hostis Dei capitalis, sibi enim, qui soli Deo debetur, attribuit honorem & gloriam, hinc Deus superbiae valde & semper resistit, vti principio omnis peccati. Et quomodo audebit vel praesumer cor superbum suscepisse corpus illius, qui se humiliavit vsque ad mortem? Cuius tota vita fuit exemplar humilitatis? qui potissimum venit in hunc mundum, ut hanc sanctam virtutem doceret & verbis & exemplo? Et qui tantum se etiamnum humiliat, ut dignetur sub specie panis & vini existere, & tam frequenter ad nos venire, & nobiscum manere; qui toties illum grauius offendimus, & vix ille suscepto, iterum offendimus.

Debet igitur vidua valde humiliter de se sentire, & quicquid boni habet totum Domino Deo acceptum ferre, reddere ipsi gloriam & honorem de omnibus, reputare se alijs omnibus & inferiorem & magis indignam, considerando, quod si Deus tribuisset alijs, quod sibi concessit, nempe bonam voluntatem, auxilia temporis, & commoditatem seruendi ipsi & bene operandi, inspirationes quoque, & totius visitationes internas, multo forent meliores ipsa.

VIDUITATIS. 117

ipsa, & erga S. D. Maiest. magis grata,
& sine vlllo dubio, proximo suo essent,
ono exemplo.

Secundum peccatum est odium, &
rancor animi; Quæ enim maior temeri-
tas excogitari potest, quàm cum rancore
suscipere illum, qui dum omnibus
spoliaretur, fama etiam & ipsa vita, suis
crudelissimis inimicis cõdonavit om-
nia clamans. *Pater ignosce illis, &c.* Et qui
tãroperè nobis minatur nō velle se no-
bis dimittere, nisi & nos dimittamus a-
lij? Et si prius non simus reconciliati
proximo nostro, nihil illi gratū est, quic-
quid fecerimus; Et audiamus quid di-
cat S. Augustinus circa hanc materiam.

Quoties dicit ille. *fratres charissi-
mi, multis celebrare solemnitates Do-
mini, supra omnia fugite ebrietatem,
repugnete iracundie, sicuti crudelissimæ
bestiæ, expellite ex corde vestro odium,
sicut venenum mortiferum; & in vobis
tantus sit charitatis ardor, qui non solū
se extendat ad amicos; sed etiam ad ini-
micos, vt iecurè possitis dicere in orati-
one Dominica: Dimitte nobis debita
nostra, sicut & nos dimittimus debito-
ribus nostris.*

Si hæc dicit S. Augustinus in celebra-
tione Festiuitatum Domini, quid po-
stca

postea erit, quando quis suscipiet Corpus, Sanguinem, Animam & Diuinitatem ipsius Domini.

Tertium peccatum contrariū huic Sacramento, est immunditia, capitalis inimica Huic carni castissimæ, mundissimæ ac purissimæ ipsius Christi. Mundi enim corde & corpore tantum gustant hoc Sacramentum; Dæmonium autem, vocatur Spiritus immūsus, inter cætera nouina quæ habet; quia nocte dieque nos peccatis, & cogitationibus immundis, varijsq; illecebris infici, illaquiari, & hoc, ut contaminemur ac polluamur, & corpore, & mente, & sic nunquam audeamus accedere, seu appropinquare ad hoc Sacramentum, vitio carnis ad eò contrarium; Cum constet experientia, nullum aliud esse peccatum, quod hominem reddat magis similem bestijs, atque ipsa luxuria, quæ nos quàm maximè elongat atque separat ab hoc S. Sacramento: quod indicat Euangelium, de illo, qui inuitatus ad nuptias, respondit; *uxorem duxi. nō possum venire.* Si ergo inordinatus amor uxoris vel mariti, cōoperè impedit, quid obsecro de reliquis erit? Quotidiana experientia docet, quòd viduæ vanæ & lasciuæ, & quæ nō sunt ad eò boni nominis;

minis, rident alias, quæ sacramenta frequerant, sed audiat quid D. Augustinus dicat.

Preco vos & admoneo, in quantum possum, vt Dei gratia adiuuante, in hoc laboremus omnes, vt sincera & pura conscientia, mundo corde & casto corpore accedamus ad altare Domini, & digni simus suscipere corpus & sanguinem suum, non ad iudicium & condemnationem, sed ad tutamentum mentis & corporis, & ad medelam animarum nostrarum, quia in Christo, tota vita & salus nostra consistit, sicut ipsemet dicit in Euangelio, Muret igitur vitam suam, qui hanc vitam vult suscipere, quia si non mucauerit, ad iudicium sumet vitam, & potius ab ea corrumperetur, quam sanabitur, potius occideretur, quam viuificabitur, sicut dicit Apoll. hæc, hucusque S. August. loquitur.

S. Paulus scribens ad eos, qui in primitiua Ecclesia solebāt quod die communicare, vnum quod maximè cupiebat cordibus eorum imprimere, erat horror & immortale odium, quod debebant semper habere contra peccatum immunditiæ. Nunc enim dicebat, quod hoc peccatum coinquinabat & corpus & animam; Nunc verò quod maxi-
ma

1. Cor. 6. ma iniuria afficeret corpus CHRISTI
 INQUIENS; Nescitis quod corpora
 vestra membra sunt CHRISTI:
 tollens ergo membra Christi faciam mem-
 bra meretricis? absit. Aliquando etiam
 dicebat: quod violabat templum Dei:
 Ibidem enim paulò inferius dicit: An
 nescitis, quoniam membra vestra templum
 sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem
 habetis à Deo, & non estis vestri? Nonnu-
 quam dicit, quòd hoc peccatum facit
 Gal 5. hominem brutis similem, inquit enim
 animalis, aut è homo non percipit ea,
 quæ sunt Spiritus Dei, &c. Alibi dicit
 1. Thes. 4. de operibus carnis; Luxuria immundi-
 Ephes. 5. tia, &c. quoniam qui talia agunt regnum
 Dei non consequentur: Iterum alibi: Non
 enim vocauit nos Deus in immunditiam,
 sed in sanctificationem Iterum dicit ali-
 2. Tim. 7. bi: Fornicatio autem & omnis immundi-
 tia, auaritia, nec nominatur in vobis, sicut
 decet Sanctos: Item: Dei voluntarem
 esse, vt simus casti & sancti, &c. Quan-
 toperè autem reprehendat viduas laci-
 uas, easque Timoth. suo deuitandas
 præcipiat hoc ibidem latius videre est.

Quomodo vidua debeat vitare & fugere
 omnem peccandi occasio-

¶.¶.¶.

Si

Si vidua cupit perseverare in foelici
 spiritualis vitæ cursu, & cum fructu gu-
 stare sanctis. Sacramenta, omnibus
 modis necessariū est illi evitare & tol-
 lere omnem occasionem offendendi
 Deum, nec sibi nimium fidere, immo
 nec alteri se confidere, sed magis ab alio
 sibi timere, quàm à semetipsa; dicit
 enim Scriptura: *Qui amat periculū peri-*
bit illo: Et Saluator in Evangelio. Si o-
culus tuus te scandalizat eijs eum. Si Da-
uid homo secundum eor Dei, si Salo-
mon, tam sapiens, per occasiones lapsi
sunt, quid nos de nobis sperare, quid
promittere possumus? Et si S. Hierony-
mus, S. Benedictus, S. Bernardus, S.
Franciscus, & alij plures viuentes in lo-
cus desertis, vt omnes fugerent occasio-
nes, tam grauiter fuerunt tentati, quid
nobis sperandum est, si non tollamus
occasiones. Et si S. Paul. vas electionis,
aprus vsque in tertium cœlum, & ple-
nus Spiritu sancto, adeo castigabat car-
nem suam, adeo timebat, tollendo oc-
casiones, ieiunijs, vigilijs, orando, labo-
rando continuo pro Christo, quid no-
bis faciendum est? Vterius, si nos, nul-
las habentes occasiones, lapsi sumus;
quid non faciemus, si nobis occurrant
rei offerantur? si etiam in ipsa orati-
ne

Marc. 9.

ne, tentamur ac distrahimur; quid non
orando, & offerentibus sese occasio-
bus, fiet? infirmi sumus omnes post
peccatum; & ideo tollendæ sunt &
vitandæ omnes occasiones nociuæ.
Amplius adhuc, natura nostra tā pro-
na & inclinata est ad malum; ad bonum
verò ita parum disposita, immò diffici-
lis & repugnans; vt, ad illud sit ad in-
star costæ maximè siccæ; ad hoc autē, vt
lignum viride humoribus plenum, &
sic in vno sufficit scintilla ad accen-
dendum ignem vno momento; in alte-
ro verò non sufficit ignis etiam valde
ardens. Quoties offerens se imaginati-
oni nostræ cogitatio aliqua extrava-
gās, solummodo per modum transcun-
tis, nonne statim, non solum appeti-
tus, sed etiam ipsum accenditur & in-
flammat? Nunquid ergo vide-
tur necessarium vitare ac
tollere occasio-
nem?

Quod vidua spiritualis, debeat relegare
& proscribere omnes vanitates, utpotè,
superfluum ornatum, & alios
omnes fucos, atque
similia.

Vidua cupiens placere Deo, & dare
proximo suo bonum exemplum, atque
cum fructu frequētare Sacramenta, de-
bet à se relegare ac proscribere omnes
vanitates, idq; propter multas rationes.

1. Quia non bene simul collocantur,
& vanitas & charitas; spiritus & caro: a-
mor Mundi, & amor Dei.

2. Et, ut S. Paul. dicit, *Qua autem in
est, cogitat qua sunt Mundi, quomodo pla-
nat viro.* Et sic vidua cogitet, quomodo
placeat Deo; sed certum est, ac certissi-
mum, quod hoc non placeat Deo, ergo
fugiendum? minimè.

3. Sicut antèquam esset vidua, adeò in
hoc sollicita erat & laborabat ut corpus
suum exornaret, solummodo propter
vanitatem, etiam cum obliuione & de-
timento animæ, quæ absque dubio se-
pius erat satis contaminata, & immun-
da; ita etiam cum iam sit vidua, & cupi-
t spiritualiter viuere, debet tota in
hoc attendere ut animam suam
f. 2 tutibus

entibus exornet, præbens corpori tantum necessaria.

4. Omnia illa quæ à S. Scriptura, vel prohibita sūt vel improbata, etiã vidua euitabit & fugiet, sed superfluus ornatus & omnis fucus, atque vanitates similes improbantur, igitur omnia ista fugienda sunt.

5. Quicquid alienum à Christo, fugiendum est; sed omnis vanitas Christo fuit inimica, & vehementer ab ipso rephensa, ergò vidua eam fug. et.

6. Quicquid rephenderunt s. Doctores, vitandum est, sed ad vnum omnes rephenderunt etiam acriter vanitatem, igitur omnino fugienda.

7. Hoc quod ipsi Sancti quoque spreuerunt, omnino spernendum est à nobis, sed ipsi spreuerunt omnes huius mundi vanitates; igitur & nos eas spernere planè conuenit.

8. Vidua insistet fideliter negotijs earum viduarum, quæ summo opere laudatæ sunt & celebratæ in S. Scriptura; sed S. Anna vidua in nouo, & S. Iudith in veteri Testamento, & complures alie laudatæ fuerunt, quæ vanitatem abominatæ & execratæ semper sunt; ergò & nunc vidua harum vestigia sequetur.

8. In baptismo pompis & omnibus
vanitatibus huius mundi renunciauis
ergo turpe est postea illis uti.

10. Veniale peccatum, multa causas
mala, ut supra fassus dictum est, cum in-
gitur vidua sanctiorem præ reliquis
profiteatur vitam, minimè ab ea come-
mittendum.

11. Vidua vitabit omnem occasionem
scandali; sed velle spiritualiter viuere
& tamen huiusmodi vanitatibus uti, est
occasio scandali, tam spiritualibus, quàm
mundanis.

12. Dicit S. Paul. Quod vidua quæ
in delitijs est, viuens mortua est; vera
autem vidua curabit, ut sit sancta &
corpore & mente: quæ istæ vanitates
nullo modo conueniunt sanctitati.

13. Ad viduæ partes pertinet, bono ex-
emplo præluere domesticis, maximè
filiabus, si supersunt: hinc autem ser-
uire Deo, istine sectari velle vanitates
ac voluptates: ne prauis exempli specimè
est, proinde spernantur & abiciantur.

Vidua iuuenis, quæ ornatur colori-
bus ac cincinnis, & in superfluo corpo-
ris cultu sibi complacet, alijs occasio-
nem præbet non tantum malas cogita-
tiones animo concipiendi, sed etiam o-
pere exquendi ac perficiendi, cum ta-

men

men Christiana charitas cauere omnes
scandali causas præcipiat. Vnde legitur
Iuditham, quòd formâ eleganti, & gra-
tiosa esset, instituisse ieiunijs, vigilijs, &
orationi, cilicio inducam, quò pallida
non rubicunda, deformis & non venu-
sta appareret; verebatur nimirum, nè què
accenderet innatâ pulchritudine; pro-
inde clausa, consortium & conspectum
hominum, maxime virorum vitabat.

Vidua taliter viuendum est, ne qui-
quam de illâ malè suspicari possit, ne
dicam loqui. Vnde tanquam rem inuisi-
tatum, memorat scriptura de eadè Iu-
dith; quòd inuenio de honestate ipsius,
vtrunque iuuenis & formosa foret, si-
militer locutus sit. Hæ verò vanitates
arsam porrigunt, peruersas cogitatio-
nes apprehendendi, itaque seponendæ
& detestandæ sunt.

Si ad eò usque liberalem se exhibet
Christus erga viduam, vt sæpè commu-
nicet & tradat illi corpus & animam
suam; quam obrem illam nõ deceat vic-
tissimam liberalem esse erga ipsum, dimi-
tendo ac donando ei, quibus abun-
dat, vanitates sæculi.

Nihil est, ad quod ardentiore studio
viduam eniti conuenit, præter absolu-
tissimam castitatem, & solidum ipsius
habi-

habitum: Medium verò ad hunc finem consequendum, est, carnem castigare ieiunijs, non fucare, aut nutrire delicijs. Quare honesta vidua omnes species vanitatis odisse debet.

Si beatissima Virgo progressa fuisset ad usum crisporum, fimbriarum, tyrmatum, & aliarum id genus muliebriũ ineptiarum, utique non ascendisset ad dignitatem matris Dei, nec visitasset eam Archangelus, nec corpus ipsius in celum Christus eueisset. Et vidua, quoties Mater Dei efficitur, quoties filium Dei in Eucharistia suscipit, ne leuissimas se vanitates ac venustates confundat?

Docet D. Bernardus, cultum externũ corporis esse iudiciũ internæ vanitatis in corde; multiplicia vestimenta prodere molliem animis & nimiam caritatem polienda carnis, demonstrare, animam prius debito cultu ac virtutibus caruisse. Ergò viduæ ab his omnibus abstinendum est.

Quantò quis liberaliùs se habet erga Deum deserendo amore ipsius, quòd ei ingratum esse certò cognoscit: tantò

f † Deus

Deus largiorem se testatur ergà ipsū,
 v potè cui cælestia dona communicat.
 Quantò penitiùs igitur vidua has vani-
 tates exuit, tantò opulentiùs supernorū
 beneficiorum gratijs induetur.

Sancti Pauli doctrina est, quomo-
 do aliquis, dum peruersè viueret, mē-
 bra sua commodauit peccato, & rebus
 turpibus; ita regrediendo ad Deū, debe-
 re illū impendere eadem membra in a-
 ctiones bonas ac sanctas; Et S. Hierony-
 mus scribens ad Demetriadē ita loqui-
 tur: sicut cum seruirem mundo, dele-
 ctabar vanitatibus, iisdemq; afficiebat.
 Ita postquā auspiciatus essem seruitutē
 Dei congruebat vt amare Deum, dele-
 ctarer Deo; placere Deo. Similiter facti-
 tandū viduæ. Demum omnes ista va-
 nitates spinæ sunt, vt ex Euangelio col-
 ligitur. Et tu offerendo Conditori tuo
 spinas expectas ab illo vvas? nimio-
 perè hallucinatis.

*Bonam viduam non posse simul vacare
 Deo & Mundo.*

Viduas inuenire est, quæ volūt, & ve-
 rō se posse putant, seruire Deo & Mun-
 do, consolatione cælesti & terrenā frui,
 frequentare sacramenta, & sectari sa-
 culi blandimenta, quæ quantū se ipsas
 fallant, ex ijs constabit, quæ propediē
 dicturus sum. Sed.

Sed ad faciliore rei intelligentiã aliqua præmittenda sunt. Primũ. Mundũ in præfenti materia designare viros ac foeminas, qui totos se ostenderũt in amorem bonorum mundi; vnde ciues mundi, & cõtemptores Dei dici merentur: & hæ sunt viduæ, de quibus loquitur S. Paul. eas versando in delicijs, mortuas veriũs, quã viuas esse. Secũdũ. Mũdus, hoc est, personæ carnales, & sensui deditæ, est inimicus Deo, nõ cognoscit Deũ odit quæcunq; Dei, vel à Deo sunt. Tertiũ, Qui non stat à Deo, viuit in Mũdo, & qui non viuit in Mundo, Dei amicus & filius est. Et alterutrum horũ verũ esse necesse est, quia nõ datur medium. Vnde Seruator in Euangelio. *Qui non est meũ, scilicet, per humilitatẽ, castitatem, bonitatem, contra me est, siue membrum Mundi est, qui mihi repugnat per superbiam, immunditã & malitiã.* Et alibi: *Nemo inquit, duobus dominis contrarijs seruire potest; cui adicijt Ioannes Apostolus: Qui vult esse amicus huius Mũdi, erit inimicus Dei.* Et D. Iacobus. *Amicitia huius Mundi est inimica Deo.* Quartũ. Omnes qui appropinquant Deo, sũt odiosi Mũdo, vnde Apostolus. *Omnis, ait, qui volunt placere Deo, persecutionem patientur in hoc sæculo, & Magister*

gister Christus. *si mundus vos odit, loquitur ad Apostolos, Sci. ore, quia me priorē vobis odio habuit.* Quare ex primis hominibus, ille qui erat de Mundo Cain, occidit alterum (Abel) qui erat ex Deo. Esau odio habuit Iacob. Ismael persecutionem molitur aduersus Isaac, ut palam fieret, inquit S. Paulus, quemadmodum ij, qui viuunt secundum carnem, affligunt illos, qui viuunt secundum spiritum. Ergo si mundus est hostis Dei, ut quis proba vidua amore suo cum dignetur? Si tantoperē Deo displicet, quo pacto placeat Dei ancillæ? Quare ratione existimet vidua se mūdo satisfacturam esse, postquam nullos inter innumerōs s̄ctos repertus vsquedū fuit, qui illius cōiuetudinib⁹ perfectissimè respondisset? Nec ipse Sanctus S̄ctorum Iesus, illi placuit, utcunque æternā sapientia, & bonitate infinita proditus esset, & beneficam manum ad omnes amicos & inimicos extenderet.

Cōsiderationes aliquot apprimè efficaces ad extinguendum in nobis amorē Mundi.

Primò considera. Vitam tibi cōcessam ac donatā esse abs Deo, & pro illo expendendā, qui eā cōseruare nō desinit. Sed qua ratione retribues Deo vitā tuā, qui amore ipsius neq; deseris vanitates

tates, & bona opera, studio placēdi Mū-
do, prætergrederis? Quotidiè totum se
nobis in diuino Sacramento commu-
nicat, nec vllius respectum tanti facit,
vt solos nos derelinquat. Quamobrem
igitur nos cessemus à dilectione ipsius,
vt hæreamus in cōplexu Mundi? Quis
hominis respectus adeo terreat, vt im-
mensū amorē, inauditā benignitatem,
supremā liberalitatē, & fauores cū be-
neficijs incōparabilibus aspernemur?

Si charissimū maritū tuū resuscitare
teneris, ad eūdo Sacramēta, abijciēdo
luxum, & luctū assumendo, nonne prō-
pissimo animo hoc præstares? Mundus
licet fremeret, ac fureret? Cur itaque
Deus deterioris conditionis sit, quam
maritus?

Si vnigenitum filium, vel alium ex
charioribus amicis moribūdum, libera-
re ab imminente morte propoluisse,
frequentando Sanctissima Sacramēta,
ponendo superfluitatē vestiū, reseca-
do lymata, & quicquid in muliebri orna-
tu indecens, apparet: unquid nō vani-
tati valedicerēs, etsi Mundus reluctare-
tur? Quomodo ergo, vt placeas immor-
tali Deo, in cuius manib⁹ vita, & omne
solatium tuū constituta sunt, id ipsum
non perficis?

Placere debet vnusquisq; hominib' virtute & iudicio præditis: non Mūdo, qui inimicus est omnis boni, dicens malū bonū; & bonos à principio persecutus, fuit, Barrabbā anteponeudo Christo. Qua de causa igitur illius gratiā aucupemur? Qui olim obtemperarunt Mūdo, & illi complacuerunt, die sedēs, vbi sunt? vtiq; in infernō iuxta diuinē epulonem & sequaces eius. E cōtrario, qui amore Christi Mundū despexerūt, honorantur in cælo, & in terra, cū mendico Lazaro, & humili Frācisco, & innumerabilibus alijs. Quare sollicitos nos esse decet, non quomodo Mundo placeamus, sed quomodo ab illius cōsuetudine & consorcio liberemur. Affirmare solebat B. Paulus, se Mundo, & Mundum vicissim sibi crucifixum esse: Et, non futurū se seruū Christi, si hominibus perplacere cōstraretur. Quare qui gratus desiderat esse Mundo, nō mereatur appellari seruus Christi.

In horâ mortis, quæ fortasse propinquior est quàm suspicaris, voles te fortasse multa opera bona, & mundū despexisse, vt Deo tantō charior existeres: cur igitur non præstas hodie, quod tunc te consecisse optabis?

Erubescere, nisi frontem exuisti, quod

causa.

clim modestia, & honestâ vita, pulchra
coram Deo & Angelis eius apparere, &
gratiam cælestem mereri possis ob hu-
manos respectus, nuntium mittas pre-
fati, & nihil sollicitius indages quâ be-
nevolentiam & laudem hominû Munda-
di vecordum, vanorum, stultorum.

Si comedentem, bibentem, cubitum
concedentem Medicum in ægritudine
auerentem te, alij risu exciperent, nun-
quid desineres mâducare, bibere, medi-
cum accire? minimè enim verò imò ri-
deres ridentem te. Quapropter ergo,
dum pascis animam tuam cibo Ange-
lico Eucharistiæ, dum infirmitatibus
tuis medicinam quæris, dum bonum
prosequens & à vanitatibus quæ Deo
displicent, profugis, verearis eum, qui
tibi ridendo & dissuadendo contraria-
tur? Tu verò æquiore titulo illos ride-
to; illos despice, & condole, quod phre-
netici veròrem stultitiam suam non a-
gnoscant.

Deniq; omnes sancti verbera & cala-
mitates perpeffi sunt, oēs in operibus
penitentia desudarunt, omnes carnem
suam cum vitijs mortificarent, omnes
spreuerunt Mundum & vanitates eius,
semper in timore & tremore vixerunt,
ac gratiam ac paradisum amitterent.

Et tu quæ Mundo & fallacijs illius obsecundas, & propter filios tenebrarum, intermittis opera lucis, mereri & consequi te posse felicitatem existimas?

Qualem deceat esse intentionem bona vidua in perceptione Eucharistia.

Quoniam Deus non respicit opus tantummodo, sed præterea intentione operantis, quæ si quidem recta fuerit, multò illud acceptissimum ei accidit, & si non nisi haustus frigida pauperi porrigatur: sin autem, despicit plane actus & conatus nostros, utcumque desererentur vniuersum Mundum, & daremus corpus nostrum ita ut ardeat: Idcirco sicut in omni bono, quod facimus opus est proba intentione, ita maxime, quando ad Authorem bonorum omnium accessuri sumus qui scrutator est cordium, & incredibilem in nobis puritatem ac sinceritatem requirit.

Finem in omni actione considerandum esse.

Semper itaque finis, cuius gratia operamur, nobis propositus & perspectus esse debet: si enim malus solet, similiter
opus

opus, quantumvis natura sua bonum,
in malum degeneraret. Quia verò Deus
est bonitas infinita, eò melius existeret o-
pus, quò purius ex amore eiusdem Dei
procedet.

Quamobrem, desideras placere Deo?
excita in anima tua firmam volunta-
tem siue habitum obtemperandi Deo,
ut hic ad omnes actiones te extimulet,
ut ita comedas, bibas, loquaris, dormi-
as, recrees corpus, & ornes animam,
quia Deus hoc abs te vult, hoc præcipit,
& pro infinita bonitate sua non dedig-
natur obsequia nostra acceptare. Verbo
dicam, omnia faciamus, ut Deo Opt.
Maximo charissimi. In Euāgelio di-
cebat Saluator, loqui se, ut gaudere suū
esset in nobis, & tūc, inquit Augustinus
gaudium ipsius est in nobis, quando
assequimur, & perficimus voluntatem
eius. Et nulla ratione alia satis sibi factū
ille reputat, nisi hac ut videlicet veli-
mus idipsū, quod Deus vult, nec vlla re
in actionibus nostris moueamur, præ-
terquam iussione Dei, & obliuiscētes,
gloriam & lætitiā, quā virtus parit,
soliū meminerimus Dei, & quicquid
fugimus aut sectamur, ad responden-
dum duntaxat ipsius beneplacito fuge-
re aut sectari incipiamus.

Pecca-

Peccatum mortale ingentium malorum origo est. Pariter & veniale. Sed est extremè fugiendum sit, ne in illa incurramus; nobilioris tamè intentionis iudicatur, fugere, quicquid inhonestatè sapit, quia & Deus sic præcepit, & non potest illi non talis fuga somnoperere placere. Taliter infernum timere conuenit, quia Deus illum timere voluit, gloriam desiderari, quia desiderari mandauit. Idem solum de alijs.

Nā profectò generosius est operari, quia Deus nos operari iussit. Amare enim, quia se amari indixit, ei obedire, quia sibi obediendum iniunxit, ubique bonitatem ipsius præponendo, quam propter præmia, quæ inde expectamus, Et quanto solertius hoc sine operabimur, tanto cumulatiores erunt merita, & corona illustrior.

Quando bonum opus aliquis auspiciatur, monet cum communitè, vel metus supplicij, vel appetitus glorie, vel amor virtutis, et si finis talis inter bonos ac laudabiles collocandus sit. Nihilominus non debemus hoc loco consistere, sed cum voluntas possit pro arbitrio suo velle vnum finem, & relinquere alium, vobis autem alio, Deo gratior sit, ut quid non respiciamus ad eiusmodi

qui

VIDUITATIS.

8.

qui ceteros præstantia ac dignitate excellat? verbi causa potest quispiam indagare virtutem, aut desiderio naturali, quo ad illam perpendet, aut studio placendi Deo. Ac tanta est distantia inter vnum finem & alterum, neuriquam vs explicare sit: tantò illustrior vnus altero, quanto solis splendor superat exiguam lucem candelæ, quanto oceanus guttam toris, quanto amplitudo cæli exilitatem granis sinapis

Quo triplici fine ad communionem Eucharisticam accedendum sit.

Primò vt satis fiat beneplacito Diuinæ Maiestatis. Secundò. Vt semper vniti cum illo scimus, qui hac de causa diuinum illud Sacramentum instituit, ac proinde vsurpare verbum Apostolis: Quis me separabit à charitate Christi? hoc quippe mirificè placet Deo.

Tertio, vt cõcipiamus Spiritũ Christi. Spiritum inquam humilitatis, & obedientiæ, charitatis ac patientiæ, benignitatis & contemptus sæculi, & veraciter pronuntiemus: Vivo ego, iam nõ ego, sed viuit in me Christus, idque vt placamus Deo.

Quæ

Quartò ad recolendam passionem Christi, vt cum Paulo non gloriemur nisi in cruce domini nostri per quem ipse mūdo crucifix⁹ erat, & Mūdo illi. Id quoque, vt placeamus Deo.

Quintò, vt liberemur ab angustijs tribulationum, & exaltare queamus dexteram excelsi, & que complacere.

Sextò, Pro animabus in purgatorio detentis; nam & hoc Deo placens atq; acceptum est.

Septimò, Ad satisfaciendum pro peccatis, vitandum purgatorium, apprehendendum tantò citius coronam beatitudinis, & laudandum Deum. Similiter istud placet.

Octauò, Ad consequendum aliquod beneficium.

Nonò, Ad ostendendum gratitudinem pro beneficijs iam acceptis, quia non reperias gratius bonum, quod Deo offeratur.

Decimò, Ad latificandum vaiuersitatem Ecclesie triumphantis.

Vndecimò, Ad consolationē animę. Duodecimò, vt armemur & animemur ad pugnam spiritualem contra Mundum & Sathanam.

Vltimò, Vt bono exemplo proximos nostros, non sine augmento glorię diuine edificemus.

Oration

*Oratiuncula, quæ usu veniunt, ubi dictis
finitis communio frequen-
tatur.*

Dirige o Domine sponsum ad cubi-
culum sponsæ suæ, quatenus ibi exci-
piatur amplexibus charitatis, & hac
vitione ad amorem tui inflammentur
cor meum & caro mea.

Cura, O cœlestis Medice, omnes infir-
mitates meas, & confirma debilitatem
meam, vt ope Angelicæ huius Medici-
næ, totus sanus, & aptus fiam, cuius vi-
res & conatus obsequijs tuis impen-
dantur.

Cognosco, O Deus, infinitum nume-
ri peccatorum meorum & quanto de-
bito tibi obstrictus sim, Quocirca ob-
testor te, vt intuitu pretiosissimi cor-
poris & sanguinis tui, aboleas omnia
debita ac delicta mea.

Multis cheu tribulationib⁹ circūue-
tus, multis Sathanæ laqueis implicatus
hæreo. Veni itaq, veni oro solatiū &
fortitudo mea, ingredi domū serui
tui & corobora debilia mea, vt om-
nes laqueos diaboli abrumpam.

Pater pie, & Deus vitæ meæ, quando-
quidē cōmendavi tibi hanc animā, vt
Cam

eam deduceres per semitam mandatorum tuorum ad habitaculum sanctorum tuum; respice quæso in me nec unquam oculis clementiæ ac prouidentia tua gubernate desine.

Benedicta sit sempiterna deitas quæ vice peccatorum, quas meruerunt peccata mea, dignata fuit rependere mihi beneficia sua seipsam largiendo. Nullum me momentum tantæ dignationis inmemorem offendet Benedictus Deus, & mater Domini nostri Iesu Christi, cû omnibus sanctis & Electis eius, qui semper mihi auxilio sint, vt dignè diuinum hoc Sacramentum suscipiam.

Intra o Domine spiritus tuus in animam meam, & transformet eam in te, vt uiuat in tali charitate, Humilitate, obedientia, paupertate spiritus, mortificatione carnis, & contemptu Mundi, qualem tu exemplo vitæ tuæ docuisti. Talibus vinculis me ianoda, vt nunquam possim separari, sed conseruus abs te, me in sæcula seculorum Amen.

*Impedimenta progressus Spirituales quæ ab
na vidua sollicitè declinanda sunt.*

Primum defectus humilitatis, quæ
fundamentum est & custodia virtutis,
nam

VIDUITATIS.

139

nam qui caret humilitate, abundat superbia, id est vniuersitate omniū vitiorum. Ingratitudo, quæ exiccat fontem diuinæ pietatis, & nimium quantum Deo displicet.

Superflua loquacitas, per quam omnis deuotio cordis euanescit, & constitatur Spiritus sanctus. Contemptus peccatorum venialium.

Voluntas tepida, & languens desiderium in virtutibus proficiendi. Non enim satiatur à Deo, nisi quem fames ac sitis vrget.

Horror difficultatis in via cælesti, & diffidentia de Deo. Negligentia in oratione, sicut enim qui non seminat, neq̃ metit, ita qui non orat, nō accipit. Vnde Christus, oportet semper orare, inquit, Conscientia æquo scrupulosior.

Præsumptio de acta vita quasi, ad metam perfectionis iam pertigeris.

Inconstantia in operibus bonis, nunc ea intermittendo, nunc resumendo.

Velle sequi proprii cerebri captum, & alius, maximè patrum spiritualium admonitiones negligere vecordia in domandis passionibus; nisi enim granū frumenti mortuum fuerit, fructum nullum affert.

Affixum esse rei alicui mundanæ, vt
diu

diuitijs, filijs, honori, aut similibus,
 Quod augmentum Spiritus nimio perē
 impedit. Indiscretio in excedendo mo-
 dum, quando frequentantur exercitia
 etiam bona, quæ inde oritur, quod ali-
 orum consilia posthabentur.

Oblivio præsentia Dei, propin-
 qua mortis, & aliorum; Indulgere pro-
 priae voluntati, nec eam refranare in
 rebus etiam licitis; Prætere examen
 conscientia; Timorem Dei vilipende-
 re: nec mentem aliquando ad superna
 attollere.

Non versari seridè ac sincerè cum
 Confessario, & confiteri nunc vni sa-
 cerdoti, alias alteri sine licentia Con-
 fessarij proprij.

Non conari euellere habitus peruer-
 sos; non repugnare proprijs inclinatio-
 nibus, non exterminare ea vitia, in quibus
 communius faciliusque impingitur.
 Blandiri carni suæ, neque mortifi-
 cationi eam subijcere.

Magni pēdere respectus humanos, &
 velle complacere simul Deo & Mundo.

Non tollere occasiones, loci, tem-
 poris, societatis, conuersationis, & simi-
 lium rerum, quibus à seruitute Dei dis-
 trahimur.

Tem.

VIDUITATIS. 141

Tempus absque utilitate dilapidare,
otiosè & infructiosè.

Non conari ad scientiam earum, que
conducunt ad utilitatem animæ, cuius-
modi sunt legitimè confiteri, solidè
humiliari, & id genus alia.

Incuria in custodiendo corde, &
preparando illud ad recipiendam sem-
per nouam de cælo gratiam.

Desidia in disponenda anima ad re-
ceptionem venerabilis Eucharistiæ.

*Documenta S. Hieronymi pro viduis &
matronis Christianis.*

Principiò, sicut adiuncto sibi mari-
to placere cupit; ita conentur placere
Deo, quem loco mariti amandum de-
legerunt.

Sicut viuètes in Mundo, vanitatibus
vacauerunt illius, ita postquam migra-
runt ad Christum, operæpretium est,
vt abdicant se à vanitatibus quæ illi
contrariantur.

Dum viuerent in matrimonio, foue-
bant ac nutriebant corpus, vt educan-
tis filijs, & portando, matrimonij pon-
deri pares essent. Sic concedet vt post-
modum ad sobrietatem, & iugum
Christi illud assuefaciant.

Adcò

Adeò vsque diligent castimoniam, ut omnia ipsarum membra, omnia verba, gestus & actiones spirent verecundiam ac puritatem.

Non tractent vnquam solæ cum viris præcipuè talibus, quorum sermo & personæ possint alijs sinistram suspensionem porrigere.

Omne conuersationem, cum personis lasciuis ac sensualibus intermittant, nec vnquam tales sibi appropinquare patiantur.

Nec detrahant, nec murmurent: neque malè de aliquo loquantur: sed à murmuratoribus abhorreat, ut ira quis quis ad eas accedit castè & caute, nec de vllò perperam sibi colloquendum meminerit.

Pari cura, zelo ac timore honestatem tueri debent, & tam sedulæ ipsius amatrices esse ut os & oculi, corpus & indumenta omnia honestatem præferant; nec quisquam coram illis audeat, nisi res maximè honestas & pudicas sermone attingere.

Declinent familiaritatem personarum quam mores & vita vanitatem oleant, præcipuè virginum ac viduarum infamiam.

Quanto iuniores sunt, tanto se flu,
dip:

diostius ornent decore pudicitiae.

In foeminis famam integritatis admodum teneram esse constat, & tanquam rosam, quia facillimò negotio, ubi praesertim deest maritus, aut gratis maturitas, violatur.

Non expedit ut recreationibus se dedant peregrinis, quae cum cantilenis & strepitu coniunctae sint, sed domesticis iisque modestis.

Semper gerat in manibus libellum aliquem deuotum, ne actionem seponat: hoc enim compendiosissimum medium est, quo suggestiones diabolicae dispelluntur. Quia caro non cessat repugnare spiritui; idcirco amore Christi cum eam restringere conitantur, & tanquam lasciuam bestiam abstinentiae exercitatione refrænent.

Iraeci, sicut est proprium hominis, ita non vincit ira, proprium Christiani; quare viduam excandescere, multò indignissimum.

Frequenter cogitent foeminas se se esse, ac subiacere passionibus humanis, & expedire magis, ut doleat stomachus, quam affligatur animus, ut mandetur corpori, quam periclitetur pudicitia.

Nunquam excidat memoria Iudith, & Anna prophetissa, quae diu nequq;

vacatūt in Templo orationi, ieiunijsq;
 vethesaurum pudicitiaē conseruent.
 Vnde vna truncauit caput Dæmonis,
 hunc enim figurat Holofernes. Altera
 inter viduas prima Saluatorem Mundi
 suscepit, & particeps cælestium secreto-
 rum effecta fuit.

Considerent animas suas esse filias
 Dei, proinde non debere cōquiri orna-
 menta extrinseca, sed omnem ambi-
 onem explēdam esse cultu animæ, quæ
 filiam Dei repræsentare potest.

Non contentæ sint bono inchoato,
 sed studeant ad finem illud perducere:
 nam Apostolus Paulus quidem incepit
 malè & finiuit benè; Iudas è contra in-
 cepit benè, sed finiuit pessimè.

Quorsum Christianæ viduæ cincti-
 ni & fuci? Quomodo talis peccata sua
 deslere potest? Hæc sanè non ad Chri-
 sti regnum, sed ad Antichristum perti-
 net. Et qua fiducia erigit vultum ad cæ-
 lum, quæ, cum mutauerit concessam
 sibi à Creatore speciem, ab illo non ag-
 noscitur.

Quapropter aliud promittimus, &
 monstramus aliud? quare lingua præ-
 dicat castitatem, & corpus testatur im-
 pudicitiam?

Magna

Magna enim uero uirtus, & digna, quæ sine intermissione inquiratur, natum esse in carne, & carnis curam uiuendo negligere.

Si Diuus Paulus timet inquiring, Non quod uolo bonum hoc facio, & proinde carnem meam in seruitutem redigo. Quis nostrum securitatem sibi polliceatur?

Si Dauid uir secundum cor Dei, & Salomon dilectus Dei uicti fuere, quis non metuat, se in lubrica mundi uita casurum?

Meminerit uidua semper uoluntatem Dei sibi explendam esse, à quo æternam bonorum retributionem sperat: neque enim omnis, dicit ille in Euangelio, qui dicit mihi Domine Domine intrabit in regnum caelorum, sed qui fecerit uoluntatem Patris mei. Et alibi. Cur uocatis me Dominum, & non facitis quæ uobis præcipio? Item. Qui facit uoluntatem Patris mei, ille Pater, Mater, soror, & frater meus est. Addit Propheta, filius honorat patrem, & seruus dominum. Ego igitur si pater uester sum, ubi est honor meus? Si ego Dominus uester, ubi timor meus? Unde liquet, cum qui non respōdet uoluntati Dei, nec amare eum, ut patrem,

nectimere vt dominum, quocirca Dauidi, qui peccauerat dicebatur: Tu verò non respexisti Deum benefactorem tuum. Et, qui honorat me, honorem recipiet; qui verò contemnit, confusione ac pudore induetur. Quid autem intolerabilius ac iniquius cogitari potest, quàm vivere contra voluntatem eius, à quo vitam suscepimus? aspernari praecepta illius, qui obtemperantibus sempiternam beatitudinem pollicetur? Deus enim uerò nihil indiget seruitute nostra, sed nos illius lege, vnde mandata eius desiderabilia esse debent auro ac margaritis, quia incomparabile praemium est, quod eorum obseruationem subsequitur. Merito igitur indignatur nobis diuina bonitas, quia non solum praecepta ipsius vili pendimus, sed etiam caelestem retributionem ingratissimis animis repudiamus.

Vox & sanguis Christi clamat: si vis ad vitam ingredi serua mandata, idcirco enim mortem subiit vt cum ipso viveremus, quod fit per obseruantiam praeceptorum eius, quae nobis reliquit in pignus diuinae dilectionis suae dicens, si amas me, custodi mandata mea, ille est qui diligit me, syncerè igitur amemus

VIDUITATIS. 127

mus Christum, si quidem recortamur nos sanguine illius redemptos esse. Nihil aliud velle, nihil agere debemus aliud, quàm quod ad cognitionem voluntatis pertineat.

Labora quamuis diues, & quicquid manuum labore lucraris, da pauperibus, hoc Deo magis erit gratum, quam si dares magnam partem bonorum tuorum.

Non est res exigui meriti apud Deum, bona filiorum educatio, qui discant auscultare, & non loqui nisi ea quæ ad timorem Domini, & res diuinas spectant.

Filiæ autem non audiant verba inhonestâ, lasciuia vel dissoluta, procul sint à cantilenis mundanis, à seruis lasciuis, non discant ab incunabilis res vanas, non illis perferentur aures, non fucis exornent faciem, quæ consecrata est Deo, non grauentur earum colla auro, & caput gemmis, non incedant crispatis capillis, quia sunt iudicia & præludia ignis infernalis

Si tu adeo es sollicita, ne filia tua ab vlla re offendatur, quare nō magis curas, vt non percutiatur malleo huius mundi

di, qui est Diabolus, neque vt bibat ex calice illo Babylonico, qui huiusmodi vanitatibus repletus est; vel vt non intersit Choreis, & alijs similibus diabolicis vanitatibus?

Vbi paululum excreuerit vt sit grandior, ducas illam semper tecum, & caueas ne illi prebeas malum exemplum, ne conuersetur cum iuuenilibus, sed ponis cura, vt nunquam sit ociosa.

Cum manducaueris, recordare quod paulo post sumptum cibum, debeat orare vel legere.

Fac tibi amicos plurimos per electionem synam, vt cum defeceris, recipiant te in aeterna tabernacula.

Da omnibus rogantibus te, praesertim tamen bonis, Vestis nudum, cibus esurientem, & visita infirmos.

Quoties extenderis manum, & pauperibus erogaueris electionem synam, iugitare tibi, quod is sit Christus; caue autem si Christus Dominus tuus mendicet, ne tu congreges diuitias.

Fuge consortia iuuenum, maxime eorum, qui vani, lasciu, & dissoluti sunt, qui nunquam tua tecta subeant, & Cantores cane peius & angue fuge, atque expelle e domo tua.

Si occurrat occasio vel necessitas in-
quendi alicui iuueni, semper tibi adfiet
præsens aliqua persona honesta, ne vi-
dearis ab alijs sola loqui cum illo;

Piarum ac deuotarum virginum &
viduarum conuersionem quæras &
optas habere semper.

Frequenter cogita de morte, & quod
tibi etiam sit moriundum, & sic nun-
quam cogitabis denuò nubere.

Ita te geras domi tuæ, vt domestici
agnoscant te patronam, & reuereantur
vt sanctam.

Honora patrem, & matrem tuã, sed
si tibi præberent occasionem deserendi
Christum Redemptorem tuum, non
agnoscas, nec audias eos vti parentes.

Fuge omnes personas de quibus ma-
la potest esse suspicio, & noli dicere, suf-
ficit mihi mea conscientia parùm cura
quid alij dicant, quia tollenda est etiam
occasio malè suspicandi, & offendendi
Deum. Quærat primùm regnum Dei,
& iustitiam eius, de reliquis necessarijs
Deus postea prouidebit. Nō abeat vidua
post desideria & delectationes sensuum
suorū & carnis; hinc est, quod in sacri-
ficijs veteris Testamenti, non offere-
batur Deo mel, & cera contemnabatur,
quæ

quæ est domus mellis, sed Deus volebat vt accenderetur oleum in templo suo, quod exprimitur ex amaritudine oliuatum; Pascha quoque voluit Dominus vt manducaretur cum amaritudinibus figuratis in lactucis agrestibus.

S. Paulus; castigat corpus suum, ne reprobus efficiatur; & vidua iuuenula replendo & infartiendo se varijs ac delicatis cibus, quomodo secura erit de sua castitate?

Multoties animus Patroni cognoscitur ex habitu seruæ illius. Non est possibile dum hîc viuitur, vt à moribus & obloctionibus hominû simus liberi; quia malis solatium & quædam recreatio est; malè loqui de bonis; attramen vanus & inanis rumor citò euanescit Et ex vita præsentî licet iudicare de vita præterita: & ignis ex stupa citò deficit. Flamma etiam deficientibus linguis facilè & paulatim extinguitur.

Si de te malè loquuntur; cesset vitium, cessabit & rumor, & obsequium.

Nobilitas, forma, ætas, & opes, causant vt vidua ab omnibus magis sollicitentur; hinc fit, vt quo plures sint qui

qui pudicitiam impugnent, eò maiora etiam sint præmia constituta ei, qui melius nouit fingere.

Vitabis illas viduas quæ non spontanea sua voluntate, sed necessitate sunt viduæ, & quæ eo modo viuunt, ac si non perdidissent maritum.

Vidua rarissimè prodeat in publicum.

Deus non fecit te diuitem vt sis otiosa, sed vt filas seu per pensum trahas, labores, & sic semper habeas quod posses ex opere manuum tuarum, dare pauperibus.

Semper tibi vt speculum, hanc sententiam ante oculos ponas: Quod tibi vis fieri, alteri quoque feceris.

Non sis facilis ad credendum de alijs malum, quia hoc propriè est indicium animi leuioris, & relinquit semper personam inquitum, sicut etiam malè loqui de alijs.

Non attendas ad laudes aliorum, sed ad tuam conscientiam.

Semper sis armata & præmunita contra peccatum, & ideò parum loquere

Nihil tibi ipsa humilitate preciosius, nihil amabilius æstimandum, quæ conseruatrix & custos est omnium virtutum:

atum: nec quicquam est quod res red-
dat Deo & hominibus gratiores, quam
vera humilitas, dicente Domino: super
quem requiescam, nisi super humi-
lem?

Verum huiusmodi humilitas, non
debet esse superficialis ac simulata, &
consistere non tantum in verbis; sed in
corde & factis, quia multo deformior
est superbia, palliata humilitate: & vitia
magis enormia sunt, quæ virtutis præ-
textum habent.

Nō te præferas vlli personæ propter
nobilitatem: neque eo intuitu illam te
inferiorem reputabis.

Non hominū conditionē respicies,
sed animum, quia mores faciunt seruū,
& nobilē, vera autē libertas atq; nobili-
tas est, nō seruire peccato, apud Deū il-
la persona nobilior, quæ maioribus &
excellentiōribus virtutibus clarescit,
Inter homines quis illustrior S. Petrus?
& tamen erat piscator, & pauper ho-
mo? Inter mulieres autem, quæ nobili-
or, quæ vnquam fuit illustrior B. Vir-
gine? & tamen fuit sponsa fabri. Nihil-
ominus isti Piscatori tradidit Dominus
claves regni cælorum; Ecce autem spō-
sa meruit esse mater illius, qui istas cla-
ues Petro dedit,

Omnia

Omnes eodem preciosissimo sanguine Christi redempti sumus, & ab iisdem Adam & Eva primis nostris parentibus nati.

Non hoc sibi persuadeat vidua, quod ieiunando & abstinendo, sit sancta, quia in eo tantum consistit auxilium, sed non perfectio ipsius sanctitatis: & quid iuuat extenuare corpus abstinentia, si animus superbia infletur & extumescat? Quid prodest si facies ieiunio palleat, & huida sit mens inuidia? Quid virtutis habet vel meriti abstinere à viro, & inebriari ira atque odio? Tunc bona est abstinentia, & meritoria atque laudabilis mortificatio carnis, quando animus ieiunat à vitijs; caro enim per abstinentiam affligitur ad hoc, ut in animo superbiæ tumor, retundatur, & extenuetur, & ut contempta vidua, discat suæ propriæ voluntati renunciare, illamque diuinæ voluntati conformare; hæc enim in humilitate perfectione constituit; & idcirco S. Paulus castigabat corpus suum, & quanto plus ei subtrahebat suos appetitus vel delectationes, tanto magis occupabatur in virtutibus, & ad conformandum se diuinæ voluntati.

g 6 Habe-

Habeas curam famæ tuæ, & taliter viuas, vt nemini præbeas occasionem de te malè suspicandi, & nemo de te possit aliquid mali fingere vel excogitare, quod aliter liceat credere; multò minus vt aliquis de te possit malè loqui; alioquin in vanum conquirere de maledicentibus, si tu illis suggeras materiam maledicendi, si autem non præbueris occasionem vllam, & ipsi nihilominus de te malè loquantur, habebis pro consolatione testimonium conscientia tuæ, quæ satis secura est, quando scit, se nullam præbuisse occasionem cogitandi vel malè dicendi, & tunc nobis appositè accommodari potest, illud quod Christus: *Beati eritis cum vos maledixerint homines, &c.*

Sit in domo tua locus aliquis secretus vel remotus, ad quem subinde possis confugere, post multas tribulationum & afflictionum tempestates, & varias cogitationes, & curas domesticas, tanquam ad tutissimum aliquem portum.

Taliter familiam tuam governa, vt potius velut matrem te diligant, quam dominam metuant, & ad reuerentiam

VIDUITATIS. 138

etiam illos prouoca benignitate, non seueritate; quia seruitus multò fidior esse solet, cum procedit ex amore, quam ubi oritur ex timore.

Habitu simplici & honesto sis, quæ sobrietas & verecundia comitetur.

Vidua etiam inuenis non debet redire ad statum matrimonialem, consilio Apostoli, nisi periculum sit incontinentiæ.

Satis tibi esto excessisse primū gradum virginittatis, & per tertium redactam esse ad secundum, ab officio conjugali scilicet ad continentiam vidualem.

Nonnullæ mulieres etiam superstitibus maritis edunt votum castitatis, & concupiscentiam suam moderantur. Et non erit casta ac continens, quam mors à consortio mariti diuisit?

Deus maritum tibi dedit, Deus & abstulit, & tam præclaram actionem iterandæ libertatis, & euadendi iugum virile, negligas?

In arca Noë mulieres vnum duntaxat virum, & viri vnam tantum mulierem sibi copulauerant. Idem inter animalia quoque seruatum legimus, vt doceamur, feminam contentam esse de-

bere primi marito, nec congruere, vt secundum adiungat.

Vidua iuuenis, quæ non vult aut non valet in continentia persistere, potius marito secundo nubat, quàm Diabolo seducenti consentiat.

Experimento didicisti, ad quod angustias matrimonium coniugatos, redigat: demùm omnes hasce amaritudines euouisti; cur ad easdem reuertes? Arces cæli aspice, quæ si quidem in rete semel inpegerint, vndique nè in idem ferantur iterum, circumspiciunt.

Ex necessitate virtutem fac.

Ne certum pro incerto apprehende.

Multæ viduæ & si non progrediantur in publicum, sed inter priuatos se parietes cõtineant, infame tamen nomẽ sibi comparant propter necessitudinẽ eum ministris domesticis, propter leuitatem vestium, vigorem ætatis & formam corporis: quod ad cautelem suam dictum velim, vt circumquaque custodias cor tuum, & abs te amoueas, vnde sinistra de te alijs suspicio ingenerari possit.

Cauere possas aut approbes consilium nutricis, & aliorum familiarium, tuorum; vix enim aliud suadere consueverunt, quam quod tibi placere, in suum
verò

verò emolumentum vergere intelligunt.

Si benè te operante tristatur pater tuus, certè lætabitur Christus, si domestici plorant, Angeli exultabunt.

Non es illius, qui te genuit, sed qui regeneravit, & in pristinā libertatē, dato sanguinis thesauro asseruit.

Nihil est, quod vehementius inflamet corpus ad libidinem, quàm cibus indigestus. Vidua iuuenis modico vino vtatur, si stomachus ita fert, & ea temperet sibi à cibus calidis.

Amorem gemmarum, & vanarum vestium, conuerte ad scientiam Sacrarum Scripturarum, & omnium eorum, quæ ad animæ tuæ salutem conducunt.

Ille, aiebat Ethnica fœmina, qui amorem in me excitauit, idem abstulit, & custodit secum in sepulchro; Si gentilis adeousque despexit illecebras, quid non polliceamur

nobis de vidua

Christiana?

Alia

Alia pro viduis documenta. S. Augustini.

Si filijs auctæ sunt, educent eos in timore Dei, & hoc præceptū earum studium sit, neq; tā glorientur se habere filios, quàm quod bonos habeant.

Si decreuerunt persistere in statu viduali, agant Deo optimo gratias, qui talem mentem inspiravit ipsis, nec sibi aliquid tribuant, sed totum diuinæ Maiestati.

Non contemnat viduas, cui non lubet vivere in viduitate: quia dona Dei multiplicata sunt, & variè diuiduntur.

Omne studium quo sibi deuincire solebat maritum, transferat ad placandū sibi Deum, cui quō uolentius placebit, tā o beatior futurus est, sicut è conuerso, quò tenaciùs adhæret Mundo, eò magis alienat à se Deum. Curet placere Deo per pulchritudinē animæ nempe humilitatem, castitatem, sapientiam & dilectionem.

Succedant delicijs carnalibus delicijs spirituales ut puta, lectio, oratio, pia meditatio, frequentatio bonorum operum

perum, spes vitæ æternæ, eleuatio mentis in Deum, & perpetua pro acceptis beneficijs gratiarum actio, nam tales oportet esse delicias viduæ bonæ & Christianæ.

Studiofiffimè caueat, ne in vicem amoris mariti succedat amor diuitiarū, multæ enim fœminæ, & si viciffent lafcuiam, non tamen superarunt auaritiã, tantò impotentiùs postmodum amantes aurum & argentum, quantò viriliùs antè concupifcentiam membrorum represserant. Intenta fit quoufque fanitas patitur, ieiunijs ac uigilijs.

Deum ex toto corde amet; hac enim ratione sentiet alleuari sarcinam laboris & tribulationis suæ, & non minus dulcem, quàm fit venatoribus, piscatoribus, & Mercatoribus occupatio sua. Si autem hi tantopere gaudent ac gloriantur præda sine lucro suo, quantò iustiùs lætandum est conciliato, & lucrifacto Deo?

Famam bonam uidua conseruare meminerit, non ut ipsa laudetur, sed quo Deus [glorificetur & ædificetur proximus, nec quisquam scandalū reterat: quia extinguere famam propriã, vnde proximus spiritualiter occiditur, crudelitas est.

Quam-

Quamobrem abstinere tenetur non tantum à malo opere, sed & ab omni re, quæ speciem mali præ se fert, ne cui vel conuersatione vel loquela, & similibus occasio præbeat malè suspicandi, detrahendi, aut idem audiendi, cum boni exempli gratia, omnia genera bonorum operum inchoanda sint.

Quod si rebus optimè gestis, cito demeritum suum tamen diffametur, ad patientiã recurrat, addo & ad legitiã quia merces ipsius copiosa erit in celo, ~~si in terra~~ ^{si in terra} impertegsa constituerit. Vidua, quantumcunque nobilis, sana, Diues, & proles aucta sit, debet non hominibus reputare se desolatam in præsentis Mundo, & non sectari cõsolationes, nisi in Deo tanquã peregrina super terram, in exilio constituta subiacens metuendis in valle lacrymarum periculis, remota adhuc ab æterna fælicitate, & de eius possessione incerta; quapropter desceant conditionem suam cum Dauide & Apolo.

Diui-

Diuitiæ si affluant, non apponat cor
suum.

Non gaudeat numero filiorum, nisi
viderit eos proficere in timore Dei, &
modestia Christiana.

Omniùm maximè detestetur avari-
tiam, cum scriptura dicat, nihil esse sce-
lestius avaritia, nihil iniquius, quàm a-
mare pecuniam, quia auarus pro auro
vendit animam suam, & Avaritia, te-
ste Apostolo radix est omnium malo-
rum, vt nihil mirum sit, Christum in
Euangelio difficultatem, quam habe-
bunt avari in ingressu cœli tã opere ex-
aggerasse. Facilius trahitur camelus per
foramen acus, quàm diues in regnum
cœlorum. Ceterùm per diuitias, res om-
nes terrenæ designantur. Hęc viduis se-
ntio perpendenda sunt.

S. Hieronymus, do cens demetria de
nobilissimâ, opulentissimamque si rã
Romanam qualiter se deberet occupa-
te interdum; Vbi expediueris, inquit,
psalmodiã & orationes, non cõsides
otiosa, sed apprehendes lanam & linũ,
nobis, & colliges etiã quod sodale no-
uerint. Tũ ad Texturã suã accõmoda-
Texte

Texe telam & retexe si opus sit. Et in
 huiusmodi negotio proluxa dies cuius
 opinio tua decurret; caue interea
 in tergum reijcias curam animę salua-
 bis Te, & attrahes proximas, & eris
 Magistra sanctę conuersationis, lucci-
 facies sodalium animas, multos erro-
 res, qui eo tempore accidere potuissent
 præcauebis. Nam, sicut scriptura loquitur;
 anima otiosa plena est malis delicti-
 zis. Neque enim persuasum tibi esse
 debet, Deum te dotasse diuitijs, ut otio
 distillas. Sed ut labori insistes, & laborando
 respicias ad voluntatem eius cui
 nihil grauius euenire potest quam dare
 pauperibus de labore manuum tuarum;
 hi quippe si iudicio ipsius expendantur,
 omnes facultates tuas longè excellent.

Idem S. Hieronymus instruens Læti-
 nobilem Romanam, quomodo Paulam
 filiulam suam educare deceat, ita
 loquitur.

Anima, quã oportet esse tabernacu-
 lum viuientis Dei, hoc tantum audire &
 loqui discat, quod pertinet ad timorem
 Dei, non lædantur aures ipsius obscœ-
 nis colloquijs, procul sit à cantilenis
 mundanis, & à cunis affuescat ad psal-
 modiam spiritualem; Remota sit à ser-
 uis lasciuia deditis, & consodales ip-
 sius

lius à familiaritate sæcularium personarum abstineant, ne illi grauissimo damno suo virus instillent, quod ex alijs ipsæ imbibierint.

Iungantur ei sodalis eiusdem disciplinae capaces, vt earū virtute ad progressum extimuletur. Quod si in pigritiam abiret, ne responsionibus percellatur, sed excitetur ingenium & natura ipsius, exhortatione mansueta quatenus gaudium concipiat ex beneficijs, & de erratis indoleat. Summo opere verò caueatur nè propositum studiū odio habeat, ideoque probum illi magistrum, virum ætate maturum, & doctrina secundum prospicito. Non discat in iuuenture, quæ iam haud profutura videatur in adulta ætate, difficile siquidem obolere est inueteratas consuetudines præsertim malas. Nutrix eius ne sit superba, ne lasciuia, ne blāda, sed modesta, erga omnes dulcem se præbeat, vt vnusquisque experiatur, ex Matre prodijisse rosā. Doceatur cui Regi mācipata, cui militiæ adscripta sit videlicet Christianæ. Caue auriculas illi perforas, faciem quam Deus sibi consecrauit fucis oblinis, collum monilibus oneres, & caput margaritis, Cristas nè

erigito, quia indicium gerunt flammę
infernalis. His gemmis potius ornata &
locupletata appareat, quibus compa-
rari potest prætiostissima margarita
CHRISTVS IESVS sponsus animę
ipsius.

Prætextatę Matronę Romanę in
mentem veniat, quę, cum à Marito
Hymmetico, auunculo Eustochij vir-
ginis exuere eam consueto habitu in-
beretur Marito obtemperans, in qua-
dam veluti iudas capillū Eustochij ere-
xit, vt ita propositum virginis & Mariti
desiderium superaret. At eadem nocte
vidit in somnis contrastantem sibi
Angelum domini, voce terribili sic in-
terminantem:

Tu nē Prætextata, præceptum mariti
tui præponere mandato CHRISTI.
Tu caput consecratę D B O virginis
facrilegis manibus atrectare? Ex
hoc igitur momento ille exarescent,
& inter cruciamenta consideres im-
piam temeritatem tuam; & paulo
post ad infernum præcipitabere: & nihil
destiteris ab hac nequitia mox filijs &
marito orbabere. Atque hæc omnia ta-
lem exitum sortita sunt & repentina

mors pœnitentiæ ipsius tarditatem excepit. Sic inuehitur Christus in profanatores Templi sui. Sæ tuetur gemmas & ornamenta sua quæ dicta cupio ad instructionem tuam, vt noris quo timore & sollicitudine præstanda sint, quæ Deo promissimus. Heli Sacerdos offendit Deum, quia peccata filiorum suorum non plexit. Vir non potest fieri Episcopus, si filios habeat malæ famæ & vitæ. Pariter scriptum est matrē fore saluam per filios dummodo fidelis sit & sese à sanctimonia & honestate non separat. Si obligaris instruere filios tuos etiam adultos, quanto artius teneris erudire, illos dum pusilli sunt, & nesciunt inter bonum & malū distinguere? Si diligentissimè præcaues ne filia tua alicunde lædatur, vt quid non impedis, nè violetur ab vniuerso Mundo, siue diabolo, aut bibat ex aureo poculo Babylonis pleno immunditia & vanitate? Ne euagetur foras cū Dina, vt videat mulieres regionis peregrinæ; aut properet ad tripudia & choreas, aut in alias id genus miseras mundanas ac diabolicas se te indicat?

Non

Non enim propinantur venena mani-
festa, sed occulta, & immixta delicatissimis
cibis; & vitia non raro sub specie
virtutis hominem decipiunt.

Cum deinde adoleuerit, comitetur
te ad Ecclesias prodeuntem, nec alibi
inueniatur, nisi aut in sacris templis,
aut domi suæ, orationi vacans exem-
plo Mariæ, quæ ab Angelo sola in cubi-
li offensa fuit: vnde præsentia ipsius il-
la turbari, quia præter morem ipsi eue-
nit, vt virum cõspiceret. Quærat spon-
sum Dominũ Iesum in cubiculo suo, &
charissimè foras egrediatur, nè satelli-
tes diabolici inuentam violent & vul-
nerent. Modicum vinum propter sto-
machum adhibeat. Aures ocludat so-
nis & strepitui qualicunq; nec seiscite-
tur, quem in finem, aut cuius gratia
fuerint excitat. Quotidie fac rationem
tibi reddat actionum suarum, & talem
te illi præbe, semper vt in te notet
quod imitari delectet. Absit vt malo
exemplo illam seducas. Compendio-
sius eam docebis opere, quàm verbis,
boni mores facillimè dilabuntur.

Ne permiseris, vt pedem domo effe-
rat, nisi se comite, aut versetur cum iu-
uenibus; sed amicitiam colat cum vir-
gini-

ginibus bonam, sanctamque, ita ut illarum exemplo ad orandum & psallendum sponso Creatori suo assuefeat. Horrorem illiingere societatum lasciuarum, sed honestarum, grauium ac deuotarum. Discat exercere lanam & linum, intorquere fila, nere & texere acu pingere, & sarcire. Mollitiem vestimentorum missam faciat, & habitu incedat, utili, non pomposo, concludens prandium cum appetitu, ut idonea sit, cuius anima sublata mensa, oratione & psalmodia, recreetur. Veruntamen discretionem colat, nec eo usque in ieiunijs progrediatur, ut postmodum ad necessarias occupationes inepra, & infirma remaneat. Quod si in villam tibi excurrendum, filiam ne domi solam desere, sic non sciet viuere absque te, & vehementer pauebit, si tibi se solam praeter morem agnouerit. Non sermocinetur cum alijs foeminis praecipue incognitis. Vice Serici, & vationum, libros pios circumferat, non tamen superbe vestitos, vel imbutos auro.

A lectione vero scriptorum mendacium, vel fabulorum extreme abstinereat. Iurare vel mentiri nequaquam audeat; & si supra dicta praestiteris, ab-

finis

168 SPECVLVM VIVITAT.
finitis angoribus, & ærumnis liberam
te experies, lucraberis animam filie
tuæ; in duplicem matrem illi futuraes,
& geminam in cælo coronam à Rege
gloriæ reportabis, qui est benedi-
dictus in sæcula.

Amen.

Finis Tertiæ Partis.

INDEX